

TRANSPORT TIZIMIDA QO‘LLANILADIGAN TELEMATIK ILOVALAR

Shodmonov Sayidbek Abduvayitovich

Assistant Andijon mashinasozlik instituti.

Shorobiddinov Xusniddin Ziyovutdin o‘g‘li

Talaba Andijon mashinasozlik instituti,

Zamonaviy telekommunikatsiya tizimlari har qanday masofaga, berilgan sifat parametrlari bilan, turli xabarlarini uzatishni ta'minlovchi har xil texnik vositalarning murakkab majmyasidan iborat [1,2,3]. Telekommunikatsiya tizimlarining asosini, namynaviy kanallar va traktlarni shakllantirish uchun mo'ljallangan, elektrik, tolali optik va radio liniyalari bo'yicha ishlovchi ko'p kanalli uzatish tizimlari tashkil etadi. Umymiy foydalanyvchilarning, idoraviy va mamlakat territoriyasidagi telekommunikatsiya aloqa tarmoqlari, texnologik moslashtiruvchi majmyalar ko'rinishida qo'llanilyvchi telekommunikatsiya uzatish tizimlari asosida ko'riladi [4,5,6]. O'zaro bog'langan aloqa tarmoqlari odatdagi xabarlarini uzatish tarmoqlaridan tashqari, standartlashtirilgan ko'p funktsiyali interfeyslarning chegaralangan majmyasi orqali amalga oshadigan, abonentlarga telefon xabarlarini uzatish bo'yicha keng spektrdagi xizmatlarni yetkazish uchun oxirgi qyrimlar (terminallar) orasida to'liq raqamli ulanishni ta'minlaydigan, integratsiya xizmatlariga ega bo'lgan raqamli aloqa tarmoqlarining ulanishi, abonentlarga belgilangan vaqtda, belgilangan joyga kengaytirilgan xizmatlar majmyasini yetkazib berishi mumkin bo'lgan intellektual tarmoq, masalan, chaqirayotgan abonentning haq to'lashi hisobiga telefon ulanishlarini amalga oshirish, kredit kartasi bo'yicha chaqiriq, qisqartirilgan raqamlar majmyasi bo'yicha murojaat etish, televoz berish va boshqalar, harakatda bo'lgan abonentlarga har qanday joyda aloqa xizmatini olish imkonini beruvchi mobil aloqa tarmoqlari, axborot almashish tezligi yuqori bo'lgan integratsiya xizmatli, keng polosali raqamli tarmoqlar; asinxron rejimda uzatish (Asynchronous Transfer Mode- ATM) va boshqa texnologiyalar yordamida axborotni transportlashtirish asosidagi yuqori tezlikli tarmoqlarni yaratish imkonini beradi [7,8,9]. www.ziyouz.com kutubxonasi yuqoridagilarni nazarda tutgan holda ushby darslik kitobi, telekommunikatsiya sohasi bo'yicha asosiy ta'rif va tushunchalar, kanallari chastota bo'yicha ajratilgan telekommunikatsiya uzatish tizimlarining tuzilish printsiplari, kanal va traktlarda hosil bo'luvchi shovqinlar va ularni sozlash, kanallari vaqt bo'yicha ajratilgan telekommunikatsiya uzatish tizimlarining tuzilishi, signallarni regeneratsiyalash, raqamli uzatish tizimlarida sinxronizatsiya, IKMli raqamli uzatish tizimlarining ierarxiyasi, raqamli oqimlarni birlashtirish va ajratish savollarini o'z ichiga olgan [10,11]. Shyningdek, SDH tizimlari asosidagi telekommunikatsiya tarmoqlarining tuzilishi, signallarni shakllanishi, SDH ning bazaviy elementlari va topologiyalari, sinxronizatsiya va tarmoqni boshqarish masalalari, tolali optik uzatish tizimlarini tashkil etish, to'lqinlarni zichlashtiruvchi texnologiyalar, multiservisli telekommunikatsiya tarmoqlari tuzilishining texnologik asoslari, abonentlar ulanuvchi tarmoqlarning telekommunikatsiya uzatish tizimlari, telekommunikatsiya uzatish tizimlarining texnikasidan foydalanish haqida ma'lumotlar berilgan.

Telekommunikatsiya tarmoqlarida ro‘y bergan hodisalar oqibatlarini bartaraf etish. Telekommunikatsiya tarmoqlarida ro‘y bergan hodisalar (avariyalar, shikastlanishlar) oqibatlarini bartaraf etish ushbu tarmoqlarning operatorlari tomonidan amalga oshiriladi.

Xulosa qilib aytganda Telekommunikatsiya tarmoqlarida ro‘y bergan hodisalarning oqibatlarini bartaraf etish ishlarini bajarish telekommunikatsiya vositalari joylashgan yer uchastkasi, bino yoki inshoot mulkdori egasi, ijarachisining roziligi olinishini talab etmaydi. Hodisalar oqibatlarini bartaraf etish natijasida mulkdorga egasiga, ijarachiga yetkazilgan zararlar tegishli operator tomonidan qoplanishi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI;

1. Насиров, И. З., & Гаффаров, М. Т. (2021). ЭЛЕКТРОННАЯ СИСТЕМА ПЛАТЕЖЕЙ В АВТОБУСАХ. Естественнаучный журнал «Точная наука», 117, 2-5 [1].
2. Шодмонов С. А., G‘ulomov F., 3 STEPS TO TRANSPORT DANGEROUS GOODS IN UZBEKISTAN Естественнаучный журнал «Точная наука» Россия 2021 06 декабря 2021 г. Pages: 14-16. bet www.t-nauka.ru [2].
3. Abduvayitovich, S. S., Jaloliddin o‘g‘li, A. S., & Ahmadjon o‘g‘li, X. A. (2022). RESPUBLIKAMIZDA YUKLARNI TASHISHDA LOGISTIK XIZMATLARNI QO‘SHNI RESPUBLIKALARDAN OLIB CHIQUISH VA RIVOJLANTIRISH OMILLARI [3].
4. Shodmonov, S. A. (2022). GLOBAL ELEKTR AVTOMOBILLARINI ISHLAB CHIQUISH VA ELEKTR MASHINA ASOSLARI [4].
5. Shodmonov, S. A., & qizi Turg‘unova, G. A. (2022). Railway Transport, its Specific Characteristics and Main Indicators. Periodica Journal of Modern Philosophy, Social Sciences and Humanities, 12, 61-66 [5].
6. Шодмонов, С. А. (2022). ОЦЕНКА ПОКАЗАТЕЛЕЙ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВОДОРОДСОДЕРЖАЩИХ СОСТАВНЫХ ТОПЛИВ В ДВИГАТЕЛЯХ ВНУТРЕННЕГО СГОРАНИЯ [6].
7. Sobirova T. QUYOSH PANELLARIDAGI YARIMO‘TKAZGICHLI MATERIALLARNING ANAMIYATI //Евразийский журнал технологий и инноваций. – 2023. – Т. 1. – №. 2. – С. 75-84 [7].
8. Sobirova, T. (2023, April). ADVANTAGES OF NANOTECHNOLOGY AND ITS ROLE IN THE INDUSTRY. In International Conference On Higher Education Teaching (Vol. 1, No. 1, pp. 71-75) [8]
9. Sobirova, T. A. (2022). YARIMO ‘TKAZGICHLI LAZERLAR. Экономика и социум, (6-1 (97)), 1181-1187 [9].
10. Ahmadjon o‘g‘li, X. A. (2023). LOGISTIKADA SERVIS TIZIMINI TASHKIL QILISH. MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS, 2(2), 176-182[10].
11. Исаков, Ж. А. (2013). НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ НАГЛЯДНОСТИ В ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ. SCIENCE AND WORLD, 71 [11].